

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST - ANALIZA, FINANCIJSKA ULOGA I OSTALI UČINCI

Čerina, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:205819>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski studij Financijski menadžment

Martina Čerina

**POREZ NA DODANU VRIJEDNOST - ANALIZA,
FINANCIJSKA ULOGA I OSTALI UČINCI**

Završni rad

Osijek, 2022. godine

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij Financijski menadžment

Martina Čerina

**POREZ NA DODANU VRIJEDNOST - ANALIZA,
FINANCIJSKA ULOGA I OSTALI UČINCI**

Završni rad

Kolegij: Javne financije

JMBAG: 0111120580

e-mail: cerina.martina@gmail.com

Mentor: izv. prof. dr. sc. Domagoj Karačić

Osijek, 2022. godina

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
Undergraduate Study financial management

Martina Čerina

**VALUE ADDED TAX – ANALYSIS, FINANCIAL ROLE AND
OTHER EFFECTS**

Final paper

Osijek, 2022

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJA RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanera u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Martina Čerina

JMBAG: 0111120580

OIB: 71973372175

e-mail za kontakt: cerina.martina@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij, **Financijski menadžment**

Naslov rada: **Porez na dodanu vrijednost - analiza, financijska uloga i ostali učinci**

Mentor/mentorica rada: izv. prof. dr. sc. Domagoj Karačić

U Osijeku, 13. 03. 2022. godine

Potpis

Porez na dodanu vrijednost - analiza, financijska uloga i ostali učinci

SAŽETAK

U današnje se vrijeme mnoge moderne države nazivaju poreznim državama. Ukoliko se promotre prihodi proračuna jasno je zbog čega je to tako. Porezi su jedan od najvažnijih instrumenata prikupljanja javnih prihoda te osnova punjenja državnog proračuna. Porez na dodanu vrijednost relativno je nova vrsta poreza. Iako se prvotno pojavio još u dalekoj prošlosti, nakon 1. svjetskog rata raste njegova popularnost. Nastao kao izvor financiranja štete prouzročene ratom, porez na dodanu vrijednost transformirao se u jedan od, ako ne i najvažniji porezni oblik većine modernih država. Porez na dodanu vrijednost u današnjem se obliku u Republici Hrvatskoj koristi od 1998. godine. Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju dodatno se modernizirao te prilagodio ostalim državama članicama. PDV je jedan od najvažnijih poreznih oblika u Hrvatskoj te je značajan čimbenik proračunskog prihoda i BDP-a.

U ovom radu analizira se važnost poreza na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj, utjecaj istih na proračun te promjene koje su nastupile ulaskom Hrvatske u Europsku uniju.

Ključne riječi: porez na dodanu vrijednost, porezi, oporezivanje, proračun

Value added tax – analysis, financial role and other effects

ABSTRACT

Nowadays, many modern states are called tax states. If the budget revenues are considered, it is clear why. Taxes are one of the most important instruments of public revenue collection and the basis of filling the state budget. Value added tax is a relatively new type of tax. Although it originally appeared in the distant past, its popularity grew after the First World War. Originating as a source of financing the damage caused by war, the value added tax has transformed into one of, if not the most important form of taxation in most modern states. Value added tax in its current form has been used in the Republic of Croatia since 1998. With Croatia's entry into the European Union, it was further modernized and adapted to other member states. VAT is one of the most important forms of taxation in Croatia and is a significant factor in budget revenue and GDP.

This paper analyzes the importance of value added tax in the Republic of Croatia, its impact on the budget, and the changes that occurred when Croatia joined the European Union

Keywords: value added tax, taxes, taxation, budget

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Metodologija rada	2
2.1.Sadržaj i struktura rada	2
2.2.Predmet istraživanja	2
2.3.Istraživačka pitanja rada	2
3. Teorijska podloga.....	3
4. Porezni sustav	5
4.1. Porezni sustav Republike Hrvatske	6
5. Porez na dodanu vrijednost.....	9
5.1. Pojam poreza na dodanu vrijednost.....	9
5.2. Porezne stope poreza na dodanu vrijednost.....	12
5.3. Utjecaj PDV-a na proračun Republike Hrvatske.....	15
6. Porez na dodanu vrijednost u Europskoj Uniji	17
6.1. Stope PDV-a u Hrvatskoj i u ostatku Europske unije	18
6.2. Odnos PDV-a i BDP-a u Europskoj uniji.....	20
7. Istraživački dio rada.....	22
7.1. PDV identifikacijski broj.....	24
7.2. Oslobođenja od PDV-a.....	26
7.3. Povrat PDV-a.....	30
7.4. Fiskalizacija i PDV	31
8. Rasprava.....	33
9. Zaključak.....	35
Literatura	36
Popis tablica	38
Popis slika	39

1. Uvod

Javni prihodi su novčana sredstva kojima država nastoji zadovoljiti javne potrebe. Kroz povijest su se razvijali od početnih naturalnih prihoda do suvremenih novčanih. Jedna od osnovnih vrsta javnih prihoda su porezi koji čine toliko bitan dio javnih prihoda da se vrlo često i sam pojam javnih prihoda poistovjećuje s porezima. Porezi su osnovni financijski zakonom reguliran instrument prikupljanja javnih prihoda. Jedan su od oblika prisilnog davanja te dobrovoljnost u smislu njihova plaćanja ne postoji nigdje u svijetu.

Porezni sustavi razlikuju se među zemljama, no određene vrste poreza imaju značajnu ulogu u većini modernih poreznih sustava. U takvu vrstu poreza svakako spada i porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) koji je jedan od oblika poreza na promet. Pod porezom na promet podrazumijeva se oporezivanje prometa proizvoda i obavljanja usluga uz naknadu. Kada se kupi bilo koji proizvod ili koristi neka usluga plaća se porez na promet robama i uslugama. Taj se porez naziva porez na dodanu vrijednost. Kako bi se shvatio i približio značaj PDV-a, mora se razumjeti i definirati porezni sustav Republike Hrvatske.

U ovom radu najveća pozornost bit će dana PDV-u. Definira se porez na dodanu vrijednost i objašnjavaju tri porezne stope koje se trenutno primjenjuju u Republici Hrvatskoj te kronološke izmjene zakonskih propisa vezanih uz PDV. Kako bi se u potpunosti razumio PDV, ukratko je prikazano tko je porezni obveznik, što je porezna osnovica kod PDV-a, što je sve predmet oporezivanja i što je pretporez.

U glavnom dijelu rada ukratko je objašnjen porezni sustav Republike Hrvatske s posebnim naglaskom na Porez na dodanu vrijednost. Objašnjen je pojam poreznog obveznika, tko je sve, a tko nije porezni obveznik te što je sve predmet oporezivanja. Definirana je porezna osnovica te porezne stope PDV-a u Hrvatskoj. Također je detaljno prikazan utjecaj PDV-a na proračun te sve promjene koje su nastupile ulaskom Hrvatske u Europsku uniju.

Na kraju rada, u raspravi, istaknuti su najvažniji dijelovi rada te doneseni zaključci vezano za istraživačka pitanja postavljenih na početku rada. Također je izneseno osobno mišljenje autora na temelju teorijskog i empirijskog istraživanja.

2. Metodologija rada

U ovom poglavlju definira se sadržaj i struktura rada, predmet istraživanja i hipoteze koje je autorica postavila.

2.1.Sadržaj i struktura rada

Kroz rad se objašnjava važnost PDV-a za Republiku Hrvatsku te kako PDV utječe na proračun RH i koliko pridonosi proračunu. Također se uspoređuje porez u RH u odnosu na porez u Europskoj uniji te se proučavaju promjene u oporezivanju nakon ulaska Hrvatske u EU. Mnogi smatraju da RH ima veliku stopu poreza na dodanu vrijednost, no to možemo samo znati ako poreznu stopu usporedimo s drugim zemljama Europske unije.

2.2.Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog završnog rada je porez na dodanu vrijednost i koliko je on važan za Republiku Hrvatsku. U ovom završnom radu se uspoređuju stope PDV-a i način primjene u Republici Hrvatskoj i zemljama Europske unije.

2.3.Istraživačka pitanja rada

Autorica je prilikom pisanja završnog rada postavila dva istraživačka pitanja:

- Je li došlo do promjene u stopi PDV-a nakon što je Hrvatska pristupila Europskoj uniji?
- Ima li RH jednu od najvećih stopa PDV-a u Europskoj uniji te je li PDV najvažniji prihod državnog proračuna?

3. Teorijska podloga

U današnje vrijeme oporezivanje potrošnje jedan je od najvećih poreznih izvora moderne države. Oporezivanje prometa i potrošnje pojavilo se još u dalekoj prošlosti, no procvat je doživjelo nakon Prvog svjetskog rata kako bi se financirali vojni troškovi te obnova štete nastale u ratu. Porez na promet među prvima su uvele Njemačka i Francuska još tijekom trajanja Prvog svjetskog rata, odnosno 1916. i 1917. godine, a nakon 2. svjetskog rata uveden je u velikom broju zemalja upravo zbog potrebe dodatnog financiranja. Prve ideje o PDV-u još 1918. godine iznose F. Von Siemens i T. S. Adams.

1954. godine inženjer Maurice Lorie francuskoj je vladi predstavio ideju koju je nazvao *Taxe sur la valeur ajoutée*. Francuska je vlada njegovu ideju prihvatila 10. travnja 1954. godine te se to smatra početkom današnjeg poreza na dodanu vrijednost. PDV na ukupan promet prvi put je uveden 1964. godine u Danskoj i Brazilu. Danas je preko 153 države prihvatilo ovaj porez koji većinom ima stopu između 20 i 30%.

Sve do 1. siječnja 1998. godine kada je porez na dodanu vrijednost uveden u Hrvatskoj potrošnja se oporezivala porezom na promet proizvoda i usluga. Takav način oporezivanja bio je prilično kompliciran zbog velikog broja poreznih stopa i oslobođenja koje su otežavale provedbu poreza te nadzor njegove naplate što je često dovodilo do izbjegavanja plaćanja poreza odnosno zakonite porezne evazije. 1993. godine dolazi do postepenog smanjenja broja stopa poreza na promet što otvara put uvođenju nove vrste poreza – poreza na dodanu vrijednost. Sam zakon usvojen je bio 1995. godine, ali zbog tadašnjih političkih i gospodarskih razloga odgođen je sve do 1998. godine. Uvođenje PDV-a počivalo je na mnogobrojnim ekonomskim i političkim razlozima. Bilo je nužno reformirati već zastarjeli porezni sustav u skladu s novim ekonomskim okolnostima te uvesti porezne oblike usklađene s poreznim sustavom Europske unije, polaznom točkom izrade hrvatskog sustava PDV-a.

Uvođenjem PDV-a dolazi do rasta stope na 22% što se prilično pozitivno odrazilo na proračun koji je s planiranih 15 milijardi kuna povećan na 20 milijardi kuna. Od kraja 1999. godine prema tadašnjem Zakonu o PDV-u bile su propisane dvije porezne stope, 0% i 22%. „Nulta stopa znači da proizvođači i uvoznici pri isporuci proizvoda ne obračunavaju PDV, ali imaju pravo odbitka pretporeza sadržanoga u ulaznim računima dobavljača odnosno pravo na odbitak plaćenog PDV-a pri uvozu koji se odnosi na njihovu gospodarsku djelatnost. Uz porezno oslobođenje pri isporuci se ne obračunava porez, ali se ne može odbiti pretporez sadržan u ulaznim računima.

To znači da je za poreznog obveznika povoljnija primjena nulte stope negoli porezno oslobođenje“ (Kuliš, 2007.).

U sljedećim godinama Zakon o porezu na dodanu vrijednost doživio je veliki broj izmjena i dopuna. 2004. godine tadašnja vlast smanjuje poreznu stopu s 22% na 20%, no već nakon 2 mjeseca ista je vraćena na 22%. 2009. godine dolazi do daljnjeg povećanja na 23% zbog gospodarske krize i smanjenja proračunskih prihoda. Konačno 2012. godine stopa se povećava na 25% čime preuzimamo vrh ljestvice, ne samo u usporedbi s Europskom unijom, već i u usporedbi s ostalim zemljama svijeta.

4. Porezni sustav

Najvažnija vrsta javnih prihoda u današnje vrijeme su porezi pa se vrlo često moderne države nazivaju i poreznim državama. Upravo zbog toga što su porezi sastavni dijelovi svih modernih zajednica te su se mijenjali zajedno s povijesnim promjenama država u kojima se provode ne postoji njihova opće prihvaćena definicija. „Porez je obvezano davanje koje pojedinci daju državi radi podmirenja izdataka nastalih u javnom interesu, neovisno o posebnim pogodnostima koje bi iz toga proizašle“ (Seligman 1925., navedeno u Jelčić, 2001:27). „Porezima nazivamo javna davanja bez pravnim propisima utemeljenog zahtjeva za protučinidbom“ (Zimmermann, 1994., navedeno u Jelčić 2001:27). „Za razliku od pristojbi, porezi nisu direktna naknada za određene usluge države i ubiru se prisilno“ (Suffort, navedeno u Jelčić 2001:27). Iz svih navedenih definicija primijeti se da se određene formulacije o porezima ponavljaju.

Slika 1: Karakteristike poreza (Izrada autora na temelju Jelčić, B. (2001.). *Javne financije*, Zagreb: RRF plus.)

Slika 1 prikazuje karakteristike poreza koje se mogu primijeniti na sve vrste poreza pa tako i na PDV. Iako se vrste poreza kao i cjelokupan porezni sustav razlikuju od države do države ova obilježja su univerzalna i primjenjiva na sve. Promatrajući gore navedene značajke može se zaključiti da su porezi obvezna i prisilna davanja koja bez neposredne protunaknade država uzima od osoba i poduzeća da bi pomoću prikupljenog novaca financirala javne rashode.

Prisilnost plaćanja poreza znači da ih moraju plaćati svi porezni obveznici odnosno svaka fizička ili pravna osoba koja je na temelju zakona dužna platiti porez. Nakon što dospiju na naplatu moraju biti uplaćeni državi, u protivnom može doći do prisilne naplate. Zauzvrat država osigurava javne usluge poput obrazovanja, socijalne skrbi, zdravstvene zaštite te prijevoza. Važno je znati da se za plaćeni porez ne dobiva nikakva protuusluga te da njihova namjena nije unaprijed određena. Oporezivanjem se ubiru sredstva kojima se financiraju javni rashodi za dobra kojima se stanovništvo svakodnevno koristi.

Porezi se mogu podijeliti na razne načine, primjerice prema načinu utvrđivanja porezne obveze (osobni ili predmetni porezi), prema načinu raspodjele poreznog tereta (reparacijski ili kvotni porezi), prema tome koje kategorije stanovnika više opterećuju (progresivni ili regresivni porezi), no najčešća podjela je na izravne i neizravne poreze.

1.1.Porezni sustav Republike Hrvatske

Porezni sustav moguće je podijeliti na šest skupina koje se zatim dodatno dijele na vrste poreza koje ih čine.

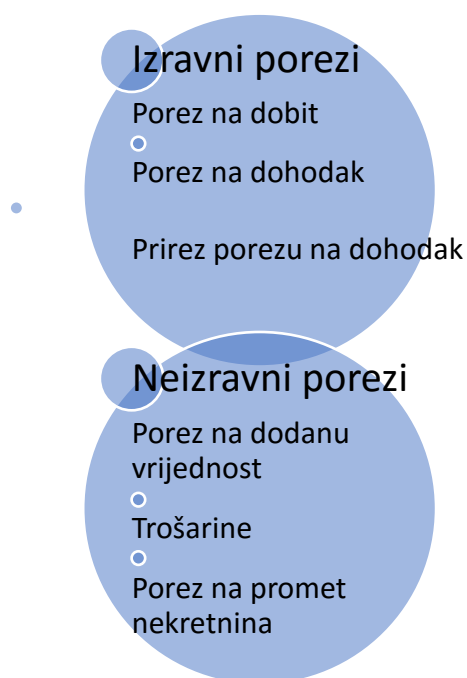
1. Državni porezi	Porez na dodanu vrijednost Porez na dobit Posebni porezi i trošarine
2. Županijski porezi	Porez na nasljedstva i darove Porez na cestovna motorna vozila Porez na plovila Porez na automate za zabavne igre
3. Gradski ili općinski porezi	Prerez porezu na dohodak Porez na potrošnju Porez na kuće za odmor Porez na korištenje javnih površina
4. Zajednički porezi	Porez na dohodak
5. Porezi na dobitke od igara na sreću i naknade od priređivanja igara na sreću	Lutrijske igre Igre u casinima Igre klađenja Igre na sreću na automatima Naknada za priređivanje prigodnih jednokratnih igara na sreću
6. Naknada za priređivanje nagradnih igara	Propisana uplata priređivača nagradnih igara u korist hrvatskog Crvenog križa

Tablica 1: Porezni sustav Republike Hrvatske (Izrada autora prema podacima Porezne uprave)

Tablica 1 prikazuje trenutno važeći porezni sustav u Republici Hrvatskoj. Pluralan je što znači da ima više poreznih oblika te obuhvaća državne poreze, županijske poreze, gradske ili

općinske poreze, zajedničke poreze, poreze na dobitke od igara na sreću i naknade od priređivanja igara na sreću te naknada za priređivanja nagradnih igara. Iz tablice je također vidljiva daljnja podjela navedenih poreza.

Hrvatski porezni sustav temelji se na izravnim i neizravnim porezima. Izravni porezi su direktni porezi koji se izravno nameću poreznom obvezniku te se naplaćuju iz imovine ili dohotka i ne mogu se prevaliti na drugoga. Neizravni porez je indirektni porez na dobra i usluge i ubire se neizravno preko posrednika (primjerice uvoznika ili proizvođača), ali ih u konačnici snose kupci odnosno prevaljuju se na treću osobu. Najpoznatiji neizravni porez je PDV.

Slika 2: Podjela poreza (Izrada autora na temelju Jelčić, B. (2001.). Javne financije, Zagreb: RRiF plus.)

Porezni sustav Republike Hrvatske, kao i svi porezni sustavi, podložan je promjenama, ali te promjene ne bi trebale biti učestale niti drastične. Sve veća međusobna povezanost država utječe i na sve kompatibilnije porezne sustave i mjere, no i dalje su prisutne razlike jer se države teško odriču svog poreznog suvereniteta.

„Vodeći računa o tim specifičnostima i preprekama pojavili su se novi trendovi u oporezivanju koji se odnose na:

- harmonizaciju ili porezno usklađivanje, koja je najizraženija među državama članicama Europske unije, a pretpostavlja približavanje, odnosno prilagođavanje pojedinih poreza, poreznih sustava i mjera porezne politike među državama,
- neutralnost u oporezivanju, koja se odnosi na ograničenje uloge poreza na prikupljanje sredstava za podmirivanje državnih rashoda,
- smanjenje poreznog opterećenja,
- jednostavnost u oporezivanju, odnosno smanjenje broja poreznih oblika te precizna zakonska regulacija koja onemogućava različita tumačenja zakona,
- naglašavanje oporezivanja potrošnje, odnosno progresivno oporezivanje,
- primjena poreznih načela“ (Šimurina, 2018.).

Porezni sustav Republike Hrvatske suvremeni je porezni sustav koji je karakteristikama usklađen s poreznim sustavom Europske unije. Izvori poreznih prava i obveza su Ustav Republike Hrvatske, Opći porezni zakon te ostali zakoni koji reguliraju porezni sustav.

5. Porez na dodanu vrijednost

Republika Hrvatska od 1998. godine prelazi na oporezivanje dodane vrijednosti čime se pridružila sve većem broju zemalja koje su uvele ovaj porezni oblik. Iako je PDV relativno novi porezni oblik koji se masovno počeo koristiti u zadnjih četrdesetak godina, danas ga poznaju sve moderne zemlje te je postao najizdašniji oblik poreza. Koristi se u preko 100 svjetskih država te u svim državama Europske unije.

„Porez na dodanu vrijednost je suvremeni oblik oporezivanja. To je porez koji se zaračunava svima i u svim fazama, međutim teret PDV-a stječe krajnji korisnik proizvoda ili usluge. To je tako iz razloga što je osnovna ideja PDV-a oporezivati potrošnju“ (Prtenjača, 2012).

U nastavku rada detaljno je objašnjen porez na dodanu vrijednost.

5.1.Pojam poreza na dodanu vrijednost

„Porez na dodanu vrijednost (Value-Added Tax, Mehrwertsteuer) je neto svefazni porez na promet, obračunava se u svim fazama proizvodnog i prometnog ciklusa, a porezna osnovica tog poreza je razlika između kupovne i prodajne cijene“ (Jelčić & Jelčić, 1998).

„Porez na dodanu vrijednost predstavlja svefazni porez na promet koji se obračunava u svakoj fazi proizvodno-prodajnog ciklusa, ali samo na iznos dodane vrijednosti koja se oblikovala u toj fazi, a ne na cjelokupnu vrijednost proizvodnje. Dodana vrijednost može se definirati kao razlika između vrijednosti prodaje proizvedenih dobara i usluga, i vrijednosti kupovina inputa (ali ne inputa rada) kojima su ta dobra i usluge proizvedeni. Odnosno dodana vrijednost je vrijednost koju proizvođač dodaje inputima prije nego što ih proda kao nove proizvode“ (Kesner-Škreb, n.d.).

Kako bi se pobliže shvatilo oporezivanje PDV-om, nužno je objasniti tko je u Hrvatskoj uopće porezni obveznik, a što predmet oporezivanja te po kojim se stopama navedeni porez uopće naplaćuje.

Prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost, porezni obveznik je svaka osoba koja samostalno obavlja neku gospodarsku djelatnost nezvezano koji je cilj te djelatnosti. Gospodarsku djelatnost možemo definirati kao djelatnost proizvođača, trgovca ili osobe koja obavlja usluge, uključujući poljoprivredne i gospodarske djelatnosti kao i slobodna zanimanja. Iskorištavanje materijalne ili nematerijalne imovine (primjerice zakup i najam) također spadaju u gospodarske

djelatnosti. U porezne obveznike ne spadaju tijela državne vlasti i državne uprave, tijela i jedinice lokalne i regionalne samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima, ali u slučajevima kada vrše plaćanja ili ubiru pristojbe u okviru svog djelokruga. Ukoliko porezni obveznik u Republici Hrvatskoj nema prebivalište, boravište ili sjedište, a obveznik je plaćanja PDV-a u Hrvatskoj, može imenovati poreznog zastupnika ukoliko sjedište ima na području Europske unije, no ukoliko sjedište ima izvan Europske unije mora imenovati poreznog zastupnika. Porezni zastupnik je jamac za plaćanje PDV-a.

PREDMET OPOREZIVANJA	POREZNA OSNOVICA
Isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav	naknada za isporučena dobra
Stjecanje dobara unutar Europske unije u tuzemstvu uz naknadu	uključuje sve ono što je stjecatelj dao ili treba dati isporučitelju
Isporuka novih prijevoznih sredstava	naknada za isporuku novog prijevoznog sredstva
Obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik koji djeluje kao takav	naknada za obavljene usluge
Korištenje dobara, što čine dio poslovne imovine poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili za privatne potrebe njegovih zaposlenika, ako raspolažu njima bez naknade ili ih općenito koriste u druge svrhe osim za potrebe obavljanja djelatnosti poreznog obveznika, a za ta je dobra ili njihove dijelove u cijelosti ili djelomično odbijen pretporez	nabavna cijena tih ili sličnih dobara, a ako je ta cijena nepoznata, visina troškova utvrđenih u trenutku isporuke

Korištenje dobara koja čine dio poslovne imovine poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili privatne potrebe njegovih zaposlenika ili općenito u druge svrhe osim za potrebe obavljanja njegove djelatnosti, za koja je u cijelosti ili djelomično odbijen pretporez	ukupni trošak obavljanja usluga
Obavljanje usluga bez naknade od strane poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili privatne potrebe njegovih zaposlenika ili općenito u druge svrhe osim za potrebe obavljanja njegove djelatnosti	ukupni trošak obavljanja usluga
Uvoz dobara	carinska vrijednost utvrđena prema carinskim propisima

Tablica 2: Predmet oporezivanja i porezna osnovica (Izrada autora prema podacima Porezne uprave)

Porezna osnovica najvažniji je element oporezivanja i predstavlja kvantitativno i kvalitativno definiran porezni objekt koji predstavlja neku određenu veličinu izraženu u vrijednosti na temelju koje se određuje porezni dug. Tablica 2 prikazuje što čini predmet oporezivanja porezom na dodanu vrijednost u Hrvatskoj te poreznu osnovicu obzirom na isti.

5.2.Porezne stope poreza na dodanu vrijednost

U Republici Hrvatskoj PDV-e se plaća i obračunava po stopi od 25%. Postoje je još i snižene stope od 5% i 13% na promet i isporuku određenih dobara i usluga.

a) sve vrste kruha
b) sve vrste mlijeka te nadomjestke za majčino mlijeko
c) knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje
d) lijekove koji imaju odobrenje nadležnog tijela za lijekove i medicinske proizvode
e) medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida propisane Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
f) kino ulaznice, ulaznice za koncerte, sportska događanja i kulturna događanja
g) novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, koje izlaze dnevno, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju te osim onih koje se u cijelosti ili većim dijelom sastoje od videozapisa ili glazbenog sadržaja
h) znanstvene časopise
i) dječju hranu i prerađenu hranu na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu
j) jestiva ulja i masti biljnog i životinjskog podrijetla
k) isporuku živih životinja
l) isporuku žive ribe
m) isporuku svježih jaja peradi i dr

Tablica 3. Stope PDV-a (Izrada autora prema podacima Zakona o porezu na dodanu vrijednost)

Tablica 3 prikazuje određena dobra i usluge na koje se primjenjuje snižena stopa PDV-a od 5%. Cjelokupan popis dobara i usluga dostupan je u Zakonu o porezu na dodanu vrijednost.

PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi od 13% na isporuke nekih od sljedećih dobara i usluga:

a) usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene
b) usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene
c) usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene
d) menstrualne potrepštine
e) isporuku vode, osim vode koja se stavlja na tržište u bocama ili u drugoj ambalaži, u smislu javne vodoopskrbe i javne odvodnje prema posebnom propisu
f) isporuku električne energije do drugog isporučitelja ili krajnjeg korisnika, uključujući naknade vezane uz tu isporuku
g) isporuku električne energije do drugog isporučitelja ili krajnjeg korisnika, uključujući naknade vezane uz tu isporuku
h) ogrjevno drvo, pelet, briket i sječku
i) javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i odvojenog sakupljanja otpada prema posebnom propisu
j) pripremanje i usluživanje jela i slastica u ugostiteljskom objektu i izvan ugostiteljskog objekta prema posebnom propisu

Tablica 4: Stope PDV-a (Izrada autora prema podacima Zakona o porezu na dodanu vrijednost)

Tablica 4 prikazuje određena dobra i usluge na koje se primjenjuje snižena stopa PDV-a od 5%.

1. travnja 2022. na snagu su stupile Izmjene i dopune Zakona o porezu na dodanu vrijednost prema kojima je došlo do promjene stopa PDV-a za određena dobra i usluge.

Područje	Dobra	Stara stopa PDV-a	Nova stopa PDV-a
Energija	- isporuka prirodnog plina i grijanja iz toplinskih stanica (<u>Napomena</u> : na isporuku prirodnog plina u razdoblju od 1. travnja 2022. – 31. ožujka 2023. primjenjivat će se stopa od 5%)	25%	13%
	- isporuka prirodnog plina i grijanja iz toplinskih stanica (Napomena: na isporuku prirodnog plina u razdoblju od 1. travnja 2022. – 31. ožujka 2023. primjenjivat će se stopa od 5%)	25%	13%
Higijena	- Menstrualne potrepštine	25%	13%
Sport i kultura	- ulaznice za koncerte	13%	5%
	- ulaznice za sportska i kulturna događanja	25%	5%
Hrana	- dječja i prerađena hrana na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu	13%	5%
	- jestiva ulja i masti, biljnog i životinjskog podrijetla	13%	5%
	- maslac i margarin	25%	5%
	- isporuka živih životinja: goveda, svinja, ovaca, koza, konja, magaraca, domaće peradi, kunića i zečeva	13%	5%
	- isporuka svježih ili rashlađenih kobasica i sličnih proizvoda od mesa	13%	5%
	- isporuka žive ribe	13%	5%
	- isporuka svježe ili rashlađene ribe, mekušaca i ostalih vodenih beskralježnjaka	13%	5%
	- isporuka svježih ili rashlađenih rakova: jastoga, hlapova, škampa, kozica	13%	5%
	- isporuka svježeg ili rashlađenog povrća, korijena i gomolja, uključujući mahunasto suho povrće	13%	5%
	- isporuka svježeg i suhog voća i orašastih plodova	13%	5%
	- isporuka svježih jaja peradi, u ljusci	13%	5%
	- sadnice i sjemenje	13%	5%
- gnojiva i pesticidi te druge agrokemijske proizvode	13%	5%	
- proizvodi koji se pretežito koriste kao hrana za životinje, osim hrane za kućne ljubimce	13%	5%	

Tablica 5: Promjene stope PDV-a (Izrada autora prema podacima Zakona o porezu na dodanu vrijednost)

Tablica 5 prikazuje dobra i usluge kod kojih je došlo do promjene stope PDV-a od 01. travnja 2022. Proizvodi su već prikazani i u prethodnim tablicama, no ovdje su još posebno izdvojeni po kategorijama radi lakšeg snalaženja.

5.3. Utjecaj PDV-a na proračun Republike Hrvatske

„Državni proračun je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci za jednu godinu, u skladu sa zakonom. Donosi ga Hrvatski sabor te počiva na tri glavne funkcije:

- prikazuje najvažnije ciljeve države u fiskalnoj godini
- služi kao instrument kojim država utječe na ekonomsko stanje zemlje
- služi kao sustav kontrole prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava

Država ostvaruje prihode poslovanja i prihode od prodaje nefinancijske imovine. Prihodi poslovanja su prihodi od redovnih aktivnosti države, primjerice od poreza (dohodak, dobit, PDV), doprinosa (mirovinsko, zdravstveno, zapošljavanje) i ostalih prihoda (od imovine, upravnih pristojbi, kazni)“ (Ministarstvo financija, 2022.).

Prihodi Republike Hrvatske baziraju se upravo na oporezivanju. Prihod od PDV-a najznačajniji je porezni prihod državnog proračuna.

U mlrd. kn	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Prihodi	122.71	129.4	139.92	131.58	154.06
Prihodi od poslovanja	122.06	128.79	138.85	131.05	153,39
Prihodi od poreza	75.24	78.02	82.74	73.15	83.65
Prihodi od PDV-a	47.62	51.56	54.9	47.21	57.1

Tablica 6: Prihod od PDV-a u razdoblju od 2017. do 2021. (Izrada autora prema podacima Ministarstva financija)

U mlrd. kn	Prijedlog za 2022.	Projekcije za 2023.	Projekcije za 2024.
Prihodi	/	/	/
Prihodi od poslovanja	163.7	166.95	166.86
Prihodi od poreza	87.88	92.74	97.20
Porez na robu i usluge	78.98	/	/

Tablica 7: Projekcije za 2022., 2023. i 2024. (Izrada autora prema podacima Ministarstva financija)

Tablice prikazuju prihode državnog proračuna od 2017. godine pa sve do danas, uključujući plan za ovu godinu i projekcije za sljedeće dvije godine.

2017. godine prihodi državnog proračuna iznosili su 122.707.021.716,97 kn od čega su porezni prihodi iznosili 75.243.890.160,35 kn odnosno 61,32%. Porez na dodanu vrijednost čini 63,28% poreznih prihoda, a 38,81% ukupnih prihoda. Nastavno na prvu promatranu godinu uočava se trend u svim sljedećim godinama. Tako je 2018. godine PDV činio 66,09% poreznih prihoda, odnosno 39,85% ukupnih prihoda. U 2019. godini trend se nastavlja. PDV čini većinu poreznih prihoda RH, to jest 66,35%. U promatranom razdoblju, 2020. godine prvi put dolazi do pada prihoda pa tako i do pada prihoda od PDV-a. Veliki doprinos tome pridonijela je

pandemija koronavirusa koja je imala jako loš utjecaj na turizam i povezane turističke usluge. Unatoč tome, PDV je i dalje daleko najvažniji porezni prihod s učešćem od 64,53%. 2021. godine dolazi do povećanja kako ukupnih i poreznih prihoda, tako i prihoda od ubiranja PDV-a. Smanjenje broja zaraženih koronavirusom značajno je utjecalo na turističku sezonu što se očituje i u poreznim prihodima prošle godine. Osim poboljšane turističke sezone 2021. je ukinuto oslobađanje od plaćanja PDV-a za uvoz pošiljaka čija je vrijednost manja od 22 eura u Europsku uniju što je doprinijelo dodatnom povećanju prihoda od PDV-a za oko 250 milijuna kuna. Tako je 2021. godine prihod od PDV-a iznosio čak 68,26% ukupnih poreznih prihoda. Projekcije i planovi za ovu te sljedeće dvije godine ukazuju na slične parametre kao i u proteklih promatranih pet godina. Tako Vlada Republike Hrvatske projicira da će ove godine doći do dodatnih povećanja prihoda. Premda u njihovim projekcijama nije posebno istaknut prihod od PDV-a, bivši ministar financija Zdravko Marić smatra da će isti ove godine iznositi oko 56 milijardi kuna, dok će 2023. godine doći do povećanja za još oko 2 milijarde kuna, odnosno iznositi će 58,3 milijarde kn.

Promatrajući prihode državnog proračuna u gore navedenim godinama jasno je vidljivo kako je Porez na dodanu vrijednost iznimno bitna stavka hrvatskog proračuna te najvažniji porezni prihod koji s godinama bilježi tendenciju rasta.

6. Porez na dodanu vrijednost u Europskoj Uniji

Europska unija je ekonomska i politička unija nastala kao proces suradnje i integracije koji je započeo 1951. godine između šest država. Službeno je uspostavljena 1. studenog 1993. godine kada je na snagu stupio Ugovor o Europskoj uniji, češće poznat kao Ugovor iz Maastrichta. Osnovna ideja nastanka ovakve zajednice ostvarivanje je zajedničkih ekonomskih i političkih ciljeva zemalja članica koji počivaju na stvaranju jedinstvenog tržišta, slobodnom kretanju unutar područja Unije, zajedničkoj valuti i vanjskoj i obrambenoj politici. EU se temelji na načelima zajedničkim svim državama članicama, a to su demokracija, sloboda, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda te vladavina prava. Danas Unija broji 27 članica koje nastoje uspostaviti područje bez unutarnjih granica koja se temelji na zajedničkoj vanjskoj politici.

U komplementarnost sustava oporezivanja porezom na dodanu vrijednost na teritoriju Europske unije uloženi su veliki naponi. Sustav PDV-a uređuje se putem dokumenta koji se naziva Šesta direktiva. Iako je izvorni dokument Šeste direktive Europska komisija zbog njegove kompleksnosti stavila izvan snage te ga zamijenila Direktivom 2006/112/EZ, zbog dugogodišnje uporabe izvornog dokumenta i navike korištenja i danas se Direktiva 2006/112/EZ vrlo često naziva „Šestom direktivom“. Prvotna verzija Šeste direktive na snagu je stupila 1977. godine te je kroz godine često mijenjana i nadopunjavana. Česte izmjene dovele se do nepreglednosti i složenosti samoga dokumenta te je 28. studenog 2006. donesena Direktiva Vijeća 2006/112/EZ koja je zapravo pročišćeni i pojednostavljeni tekst prvotnog dokumenta. Navedena direktiva je i trenutno na snazi, no od donošenja je pretrpjela mnogobrojne izmjene.

Europska Unija postavlja opća pravila poreza na dodanu vrijednost kroz Europske Direktive PDV-a, po kojima je najmanja standardna stopa PDV-a 15%. 27 država članica mogu slobodno odrediti svoju stopu PDV-a. sve dok ona nije niža od prethodno navedenih 15%. Europska Unija također dozvoljava maksimalno dvije snižene stope, od kojih najniža mora biti 5%. Određene zemlje članice smije primjenjivati posebne stope PDV-a na isporuke. Posebne stope se primjenjuju na države članice koje su ih koristile na dan 1. siječnja 1991. Nastale su kako bi se olakšalo usklađenje država za zakonima Europske unije i planira ih se postepeno izbaciti iz upotrebe. Postoje tri vrste posebnih stopa poreza na dodanu vrijednost; vrlo snižene stope, nulte stope i parking stope. Nulta stopa podrazumijeva da potrošač ne mora platiti PDV, no i dalje ima pravo na odbitak PDV-a. Vrlo snižene stope niže su od 5%, a parking stope se primjenjuju

u određenim članicama na isporuku roba i usluga koje nisu obuhvaćene Prilogom III. Direktive o PDV-u. Srednja stopa ne smije biti niža od 12%.

6.1. Stope PDV-a u Hrvatskoj i u ostatku Europske unije

Sve države Europske unije oporezuju dodanu vrijednost. Članice samostalno mogu odlučiti o visini stope PDV-a, uz pravilo da na određena dobra i usluge ne smije biti niža od 5%, dok opća stopa ne smije biti niža od 15%

Država	Stopa PDV-a
Austrija	20%
Belgija	21%
Bugarska	20%
Cipar	19%
Češka	21%
Danska	25%
Estonija	20%
Finska	24%
Francuska	20%
Grčka	24%
Hrvatska	25%
Irska	23%
Italija	22%
Latvija	21%
Litva	21%
Luksemburg	17%
Mađarska	27%
Malta	18%
Nizozemska	21%
Njemačka	19%
Poljska	23%
Portugal	23%
Rumunjska	19%
Slovačka	20%
Slovenija	22%
Španjolska	21%
Švedska	25%

Tablica 8: Stope PDV-a u Europskoj uniji (Izrada autora prema taxfoundation.org)

Tablica 8 prikazuje usporedbu stope PDV-a u državama članicama Europske unije. Iz prikazanoga je vidljivo kako Republika Hrvatska ima drugu najvišu stopu oporezivanja unutar Unije, odmah iza Mađarske u kojoj je trenutna stopa PDV-a 27%.

Država	Međustopa	Snižena stopa
Austrija	12%	10%
Belgija	12%	6%
Bugarska	/	9%
Cipar	8%	5%
Češka	/	15%
Danska	/	/
Estonija	/	9%
Finska	14%	10%
Francuska	5,5% i 7%	2,1%
Grčka	13%	6,5%
Hrvatska	13%	5%
Irska	9% i 13,5%	4,8%
Italija	10%	4%
Latvija	/	12%
Litva	9%	5%
Luksemburg	6% i 12%	3%
Mađarska	18%	5%
Malta	7%	5%
Nizozemska	/	6%
Njemačka	/	7%
Poljska	8%	5%
Portugal	13%	6%
Rumunjska	9%	5%
Slovačka	/	10%
Slovenija	/	9,5%
Španjolska	10%	4%
Švedska	12%	6%

Tablica 9: Međustope i snižene stope PDV-a u Europskoj uniji (Izrada autora prema index.hr)

Što se tiče međustope, prosječna međustopa PDV-a u EU je 10,4% a predložena međustopa u Hrvatskoj je 13%. Osamnaest zemalja EU primjenjuje međustopu, dok ih devet uopće nema

međustopu već imaju opću stopu i sniženu stopu. Hrvatska je s međustopom od 13% opet u europskom vrhu, odmah iza Mađarske, Finske i Irske.

6.2.Odnos PDV-a i BDP-a u Europskoj uniji

Kako je u ovome radu već prethodno navedeno, porez na dodanu vrijednost iznimno je bitan čimbenik poreznih prihoda iz godine u godinu te bilježi tendenciju rasta. Eurostat je 2019. godine proveo opsežno istraživanje te usporedio koliki je udio poreza na dodanu vrijednost u BDP-u pojedine države članice.

Država	%
Austrija	7,6
Belgija	6,8
Bugarska	9,2
Cipar	9,3
Češka	7,6
Danska	9,5
Estonija	8,8
Finska	9,1
Francuska	7,2
Grčka	8,4
Hrvatska	13,7
Irska	4,3
Italija	6,2
Latvija	8,6
Litva	7,9
Luksemburg	6,0
Mađarska	9,5
Malta	7,0
Nizozemska	7,2
Njemačka	7,1
Poljska	8,0
Portugal	8,8
Rumunjska	6,2
Slovačka	7,3
Slovenija	8,0
Španjolska	6,5

Švedska	9,2
Velika Britanija ¹	7,0

Tablica 10: Odnos BDP-a i PDV-a (Izrada autora na temelju podataka Eurostata)

U tablici 10 je prikazana usporedba udjela poreza na dodanu vrijednost u bruto domaćem proizvodu 27 država članica Europske unije i u Velikoj Britaniji. Iz tablice je vidljivo kako Hrvatska ima uvjerljivo najveći udio PDV-a u BDP-u, 13,7%. Slijede je Mađarska i Danska s 9,5% što je osjetno niže u odnosu na Hrvatsku. Najniži udio ima Irska sa samo 4,3%, a prati je Luksemburg sa 6,0%.

¹ Velika Britanija od 01. veljače 2020. (31.01.2020. u 23h po lokalnom vremenu) više nije članica Europske unije

7. Istraživački dio rada

Republika hrvatska 1. srpnja 2013. postala je punopravna članica Europske unije. Kako je već prethodno navedeno, cjelokupan razvoj poreza na dodanu vrijednost u Hrvatskoj nastojao je pratiti razvoj poreza Europske unije, no unatoč tome ulaskom RH u EU došlo je do mnogobrojnih promjena u oporezivanju dodane vrijednosti. Nužno je bilo postići da hrvatski Zakon o porezu na dodanu vrijednost u potpunosti bude usklađen s Direktivom Vijeća 2006/112/EZ i dalje poznatom pod nazivom „Šesta Direktiva“. Važno je napomenuti i shvatiti da se ulaskom Hrvatske u Europsku uniju promijenila terminologija odnosa Hrvatske s ostalim članicama i nečlanicama Europske unije.

Pojam	Definicija
Tuzemstvo	Područje Republike Hrvatske
Područje Europske unije	Označava područje svake države članice Unije na koje se primjenjuje Ugovor o osnivanju EU, s izuzetkom svih područja na koja se ne primjenjuje PDV Direktiva
Treća zemlja	Država ili područje na koje se ne primjenjuje Ugovor o osnivanju EU niti PDV Direktiva
Treća područja	Područja koja su izuzeta iz područja EU i na koje se PDV Direktiva ne primjenjuje: a) koja čine dio carinskog područja EU, b) koja ne čine dio carinskog područja EU

Tablica 11: Promjena u terminologiji (Izrada autora na temelju podataka Zakona o porezu na dodanu vrijednost)

Tablica 11 prikazuje glavne promjene u terminologiji Hrvatske u odnosu na ostale zemlje svijeta.

Treća područja su, kako je navedeno u Tablici 7, ona područja na koja se PDV Direktiva ne primjenjuje, a dijele se na područja koja jesu i koja nisu dio carinskog područja Europske unije. U Europskoj uniji postoje četiri takva područja.

Država	Područje
Helenska Republika	Planina Athos
Kraljevina Španjolska	Kanarsko otočje
Republika Francuska	Francuski prekomorski departmani
Republika Finska	Alandski otoci

Tablica 12: Carinsko područje Europske unije (Izrada autora prema podacima Zakona o porezu na dodanu vrijednost)

Na Tablici 12 su navedena područja koja su dio carinskog područja EU. Primjerice, ukoliko stanovnik Republike Hrvatske na ljetovanju na Kanarskom otočju kupi ručni sat, na ulazu u Hrvatsku dužan je platiti PDV pri uvozu, ali ne i carinu. Kanarsko otočje dio je carinskog područja Europske unije, ali se na njega ne primjenjuje Direktiva PDV-a.

Osim područja koja su dio carinskog područja, postoje i ona koja to nisu. Čine ih dio teritorija Njemačke, Španjolske i Italije.

Država	Područje
Savezna Republika Njemačka	Otok Heligoland i područje Büsingen
Kraljevina Španjolska	Ceuta, Melilla
Republika Italija	Livigno, Campione d'Italia, Jezero Lugano

Tablica 13: Necarinsko područje Europske unije (Izrada autora prema podacima Zakona o porezu na dodanu vrijednost)

Tablica 13 prikazuje područja na koja se ne primjenjuje PDV Direktiva, a nisu niti dio carinskog područja. Uzmemo li primjer od gore, kupi li stanovnik Republike Hrvatske isti ručni sat na ljetovanju u Ceuti, po povratu u Hrvatsku biti će dužan platiti i carinu i PDV pri uvozu.

Ulaskom Hrvatske u područje Europske unije dolazi i do promjena u terminologiji i shvaćanju uvoza i izvoza.

Pojam	Definicija
Isporuka dobara iz RH u druge države članice EU	Isporuka dobara unutar EU - između država članica EU nema carinske kontrole i više se ne može govoriti o izvozu
Isporuka dobara iz RH u tzv. "treće zemlje"	Izvoz
Isporuka dobara iz drugih država članica EU u RH	Stjecanje dobara unutar EU - između država članica EU nema carinske kontrole i više se ne može govoriti o uvozu
Isporuka dobara iz tzv. "trećih zemalja" u RH	Uvoz

Tablica 14: Promjene prilikom uvoza i izvoza (Izrada autora prema podacima Zakona o porezu na dodanu vrijednost)

Tablica 14 detaljnije prikazuje promjenu u uvozu i izvozu. Među državama članicama EU nema carinske kontrole pa je suvišno koristiti termine uvoz i izvoz. Dolazi do usvajanja novih pojmova, isporuka dobara iz Republike Hrvatske u druge države članice Europske unije te isporuka dobara iz drugih država članica Europske unije u Republiku Hrvatsku. Pojmovi uvoz i izvoz koriste se samo prema trećim zemljama, odnosno zemljama koje nisu članice Europske unije.

7.1.PDV identifikacijski broj

PDV identifikacijski broj niz je brojeva koje je porezni obveznik dužan imati kako bi mogao poslovati na zajedničkom području. Nužnost njegova posjedovanja propisuje Direktiva Vijeća 2006/112/EZ koju je Hrvatska prihvatila ulaskom u Europsku uniju. PDV identifikacijski broj zapravo je broj OIB-a ispred kojega stoji predznak HR. Dodjeljuje ga porezna uprava uz zahtjev u kojem je naznačen razlog zbog kojega se isti traži

S drugim ga državama članicama porezna uprava razmjenjuje putem sustava VIES, sustava za razmjenu informacija o PDV-u, kojim upravlja Europska komisija.

Prema članku 77. Zakona o porezu na dodanu vrijednost Porezna uprava dodijelit će PDV identifikacijski broj:

– „svakom poreznom obvezniku koji na području Republike Hrvatske obavlja isporuke dobara ili usluga za koje postoji pravo na odbitak PDV-a,

- svakom poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, koji stječe dobra unutar Europske unije u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 2. ovoga Zakona te svakom poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik čija su stjecanja dobara unutar Europske unije predmet oporezivanja PDV-om u skladu s člankom 5. stavkom 4. ovoga Zakona,
- svakom poreznom obvezniku koji u Republici Hrvatskoj obavlja stjecanje dobara unutar Europske unije za potrebe svoje gospodarske djelatnosti iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona koja se obavlja izvan Republike Hrvatske,
- svakom poreznom obvezniku koji u Republici Hrvatskoj prima usluge za koje je obavezan platiti PDV u skladu s člankom 75. stavkom 1. točkom 6. ovoga Zakona,
- svakom poreznom obvezniku koji ima sjedište, stalnu poslovnu ideju, prebivalište ili uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj koji obavlja na području druge države članice za koje je primatelj usluge obavezan platiti PDV u skladu s člankom 196. Direktive Vijeća 2006/112/EZ“ (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 2022.).

Kao što je već navedeno, u Republici Hrvatskoj PDV identifikacijski broj sastoji se od broja OIB-a, odnosno jedanaestoznamenastog broja ispred kojega stoji oznaka HR. U većini država identifikacijski broj čini niz brojeva, no moguće su i varijacije sa slovima.

Država članica	Struktura	Format
AT - Austrija	ATU99999999	1 blok od 9 znakova
BE - Belgija	BE0999999999	1 blok od 10 brojki
BG - Bugarska	BG999999999	1 blok od 9 brojki
	BG9999999999	1 blok od 10 brojki
CY – Cipar	CY99999999L	1 blok od 9 znakova
CZ – Češka	CZ99999999	1 blok od 8, 9, 10 brojki
	CZ9999999999	
	CZ9999999999	
DE - Njemačka	DE9999999999	1 blok od 9 brojki
DK - Danska	DK99 99 99 99	4 bloka od 2 brojke
EE - Estonija	EE9999999999	1 blok od 9 brojki
EL – Grčka	EL9999999999	1 blok od 9 brojki
ES - Španjolska	ESX9999999L	1 blok od 9 znakova
FI - Finska	FI99999999	1 blok od 8 brojki
FR - Francuska	FRXX 999999999	1 blok od 2 znaka, 1 blok od 9 brojki
HR – Hrvatska	HR999999999999	1 blok od 11 brojki
HU - Mađarska	HU9999999999	1 blok od 8 brojki
IE - Irska	IE9S99999L	1 blok od 8 znakova
IT - Italija	IT999999999999	1 blok od 11 brojki
LT - Litva	LT9999999999	1 blok od 9 brojki ili 1 blok od 12 brojki
	LT999999999999	
LU - Luksemburg	LU9999999999	1 blok od 8 brojki
LV - Latvija	LV999999999999	1 blok od 11 brojki
MT - Malta	MT9999999999	1 blok od 8 brojki

NL - Nizozemska	NL999999999B99	1 blok od 12 znakova
PL - Poljska	PL999999999	1 blok od 10 znakova
PT - Portugal	PT999999999	1 blok od 9 brojki
RO - Rumunjska	RO999999999	1 blok od najmanje 2, a najviše 10 brojki
SE - Švedska	SE999999999999	1 blok od 12 brojki
SK - Slovačka	SK9999999999	1 blok od 10 brojki

Tablica 15: PDV identifikacijski brojevi (Izrada autora prema Kalčić, R., (2013.). Porez na dodanu vrijednost u Europskoj Uniji)

Tablica 15 prikazuje strukturu PDV identifikacijskih brojeva u zemljama članicama Europske unije. Brojka 9 u tablici označava brojčani iznos, odnosno skupinu brojeva koje u pojedinoj državi uz predznak zemlje čine identifikacijski broj. Slovo L označava bilo koje slovo abecede.

7.2.Oslobođenja od PDV-a

Zakon o porezu na dodanu vrijednost poznaje pojam oslobođenja plaćanja PDV-a još iz razdoblja prije ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju došlo je do proširenja ove odredbe na djelatnosti i usluge koje se obavljaju na zajedničkom teritoriju pa tako obuhvaća isporuke dobara unutar područja Europske unije budući da je izgubljen pojam uvoza i izvoza o čemu je ranije opširnije rečeno. Oslobođenja od PDV-a koje poznaje hrvatski Zakon može se podijeliti na nekoliko skupina:

1. Oslobođenja za određene djelatnosti od javnog interesa

Članak 39. Zakona o porezu na dodanu vrijednost propisuje da su plaćanja PDV-a oslobođene:

- poštanske usluge osim prijevoza putnika i telekomunikacijskih usluga
- bolnička i medicinska njega te sve povezane djelatnosti koje obavlja bolnica, centri za liječenje te druge slične ustanove
- isporuke ljudskih organa, krvi i majčinog mlijeka
- usluge dentalnih tehničara i doktora dentalne medicine
- obrazovanje djece i mladeži
- privatna nastava koju održavaju nastavnici
- usluge povezane uz sport
- usluge u kulturi
- usluge prijevoza bolesnika i dr.

2. Oslobođenja za ostale djelatnosti

Članak 40. Zakona o porezu na dodanu vrijednost propisuje da su plaćanja PDV-a oslobođene:

- transakcije osiguranja i reosiguranja
- odobravanje kredita i zajmova
- ugovaranje kreditnih garancija
- transakcije u vezi sa štednim, tekućim i žiroračunima
- usluge upravljanja investicijskim fondovima
- priređivanje lutrijskih igara i igara na sreću i dr.

3. Oslobođenja za transakcije unutar Europske unije

Članak 41. Zakona o porezu na dodanu vrijednost odnosi se na isporuke dobara unutar Europske unije. Iako je pojam oslobođenja od plaćanja PDV-a ukorijenjen u Zakon o porezu na dodanu vrijednost još od samih početaka, ovaj je članak donesen tek nakon ulaska Republike Hrvatske u Uniju, odnosno od trenutka kada je Hrvatska izgubila status „treće zemlje“ u odnosu na države članice Europske unije.

Prema Članku 41. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, PDV-a su oslobođene:

- „isporuke dobara koje prodavatelj ili osoba koja stječe dobra ili druga osoba za njihov račun otpremi ili preveze iz tuzemstva u drugu državu članicu,
- isporuke novih prijevoznih sredstava koja prodavatelj, kupac ili druga osoba za njihov račun otpremi ili preveze iz tuzemstva u drugu državu članicu poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja dobara unutar Europske unije nisu predmet oporezivanja PDV-om ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik,
- isporuke dobara koja podliježu trošarinama koja prodavatelj, kupac ili druga osoba za njihov račun otpremi ili preveze iz tuzemstva u drugu državu članicu poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja dobara unutar Europske unije nisu predmet oporezivanja PDV-om, ako su ta dobra otpremljena ili prevezena u skladu s propisima koji uređuju trošarine,
- isporuke dobara koja se premještaju u drugu državu članicu“ (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 2022).

4. Oslobođenja za stjecanje dobara unutar Europske unije

Prema članku 42. Zakona o porez na dodanu vrijednost, PDV-a je oslobođeno stjecanje dobara unutar Europske unije:

- „ako bi isporuka tih dobara koju obavi porezni obveznik u tuzemstvu bila u svakom slučaju oslobođena plaćanja PDV-a,
- ako bi uvoz tih dobara bio u svakom slučaju oslobođen plaćanja PDV-a,
- za koje bi stjecatelj u svakom slučaju imao pravo na povrat cjelokupnog iznosa PDV-a koji bi trebao platiti“ (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 2022).

Detaljnije o pravu na povrat PDV-a objašnjeno je pod naslovom 7.3. Povrat PDV-a.

5. Oslobođenja za određene usluge prijevoza

Prema Članku 43. Zakona o porezu na dodanu vrijednost plaćanja PDV-a oslobođene su:

- „usluge prijevoza unutar EU kod prijevoza dobara na otoke i s otoka koji čine autonomno područje Azori i Madeira, te prijevoz dobara između tih otoka,
- usluga međunarodnog prijevoza putnika, osim dionice puta u tuzemstvu koja se odnosi na međunarodni cestovni i željeznički prijevoz“ (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 2022).

Međunarodni prijevoz putnika obavlja se između Hrvatske i drugih država članica, a obavljaju ga prijevoznici koji za to imaju izdanu dozvolu u skladu sa zakonima i propisima.

6. Oslobođenja pri uvozu

Prema članku 44. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, PDV-a je oslobođen:

- „konačni uvoz dobara čija bi isporuka koju obavi porezni obveznik u svim slučajevima bila oslobođena plaćanja PDV-a na području Republike Hrvatske“ (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 2022).

Članak propisuje čitav niz usluga i djelatnosti koje su oslobođene plaćanja PDV-a, kao što je uvoz školske opreme koju uvoze učenici ili studenti, uvoz plodova poljodjelstva, ratarstva, stočarstva, šumarstva, ribolova, uvoz tiskanog promidžbenog materijala i dr. Članak također navodi i cjelokupni postupak i dokumentaciju koju je osoba dužna priložiti Carinskoj upravi kako bi prava ostvarila.

7. Oslobođenja pri izvozu

Prema Članku 45. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, PDV-a su oslobođene:

- „isporuke dobara koja iz RH otpremi ili preveze isporučitelj ili neka druga osoba za njegov račun izvan EU
- isporuke dobara, osim isporuke goriva i dobara za opremanje i opskrbu bilo kojeg prijevoznog sredstva koje se koristi u privatne svrhe, koja iz Republike Hrvatske otpremi ili preveze izvan Europske unije sam kupac koji nema sjedište u Republici Hrvatskoj ili neka druga osoba za njegov račun,
- isporuke dobara ovlaštenim tijelima koje ih izvoze izvan EU u okviru njihovih humanitarnih, dobrotvornih ili obrazovnih djelatnosti koje obavljaju izvan EU“ (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 2022).

8. Oslobođenja kod obavljanja usluga na pokretnoj imovini

Prema Članku 46. Zakona o porezu na dodanu vrijednost:

- „plaćanja PDV-a oslobođeno je obavljanje usluga na pokretnoj imovini stečenoj ili uvezenoj u svrhu obavljanja tih usluga u RH, koju iz EU otpremi ili preveze pružatelj usluga ili korisnik koji nema sjedište, stalnu poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište u RH, odnosno treća osoba za njihov račun“ (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 2022).

Za primjenu ovoga Članka propisana je potrebna carinska dokumentacija.

9. Oslobođenja za određene isporuke koje su izjednačene s izvozom

Prema Članku 48. Zakona o porezu na dodanu vrijednost, plaćanja PDV-a oslobođene su:

- „isporuke dobara ili obavljanje usluga u okviru diplomatskih i konzularnih sporazuma,
- isporuke dobara i obavljanje usluga Europskoj uniji, Europskoj zajednici za atomsku energiju, Europskoj središnjoj banci ili Europskoj investicijskoj banci ili organizacijama koje je osnovala EU na koje se primjenjuje Protokol o povlasticama i imunitetima EU u okvirima i pod uvjetima koji su utvrđeni tim Protokolom i Sporazumom između RH i Europske unije o provedbi Protokola o povlasticama i imunitetima Europske unije u RH ili sporazumima o sjedištu tih organizacija, ako to ne dovodi do narušavanja načela tržišnog natjecanja,
- isporuke dobara ili obavljanje usluga međunarodnim tijelima koja kao takve priznaje RH koja nisu navedene u prethodnoj točki i članovima takvih tijela uz ograničenja i pod

uvjetima propisanim međunarodnim sporazumima o osnivanju tih tijela ili sporazumima o njihovom sjedištu

- isporuke dobara ili obavljanje usluga na području RH za potrebe oružanih snaga drugih država članica Sjevernoatlantskog saveza ili civilnog osoblja koje ih prati te za opskrbu njihovih menza i kantina, kada te snage sudjeluju u zajedničkoj obrani,
- isporuke dobara ili obavljanje usluga u drugu državu članicu, namijenjenih za potrebe oružanih snaga bilo koje države članice Sjevernoatlantskog saveza, osim same države članice odredišta, za potrebe tih snaga ili civilnog osoblja koje ih prati ili za opskrbu njihovih menzi i kantina, kada te snage sudjeluju u zajedničkoj obrani,
- isporuke zlata središnjim bankama“ (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 2022).

Članak 48. odnosi se ponajviše na isporuku dobara i obavljanje usluga u institucijama koje je osnovala Europska unija i na međunarodne institucije.

7.3. Povrat PDV-a

Prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, može se razlikovati četiri vrste povrata PDV-a:

- “ povrat PDV-a po prijavi PDV-a;
- povrat PDV-a poreznim obveznicima sa sjedištem u drugoj državi članici;
- povrat PDV-a poreznim obveznicima koji nemaju sjedište na području EU;
- povrat PDV-a koji mogu ostvariti tuzemni porezni obveznici u drugim državama članicama“ (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 2022.).

Zakon opširno propisuje načine, razloge i potrebnu dokumentaciju za izvršavanje prava povrata PDV-a.

Hrvatski porezni obveznici ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju imaju pravo na povrat PDV-a u državama članicama Europske unije. Primjerice, ukoliko hrvatski porezni obveznik na svom poslovnom putovanju u Italiji kupi gorivo, on može podnijeti zahtjev za povratom poreza. Zahtjev za povrat PDV-a podnosi se putem nacionalnog elektroničkog sustava za povrat PDV-a (VAT refund). Uz zahtjev se prilaže skenirani račun ukoliko isti zahtijeva država članica od koje se povrat potražuje. Prema gore navedenom primjeru, takav zahtjev se preko hrvatskog sustava za povrat PDV-a šalje talijanskom te talijanska Porezna uprava odlučuje je li zahtjev osnovan. Ukoliko isti bude odobren, povrat se automatski isplaćuje

na račun poreznog obveznika. Na isti način strani porezni obveznici putem elektroničkog sustava mogu zatražiti povrat PDV-a od hrvatske Porezne uprave.

7.4.Fiskalizacija i PDV

Na sjednici Sabora 23. studenog 2012. godine po prvi put je izglasan Zakon o fiskalizaciji prometa gotovinom. Prema Zakonu, od 1. siječnja 2013. svi obveznici fiskalizacije dužni su izdavati fiskalni račun. Fiskalizacijom se zapravo nadzire gotovinski promet te se nastoji umanjiti mogućnost utaje poreza i sive ekonomije na način da Porezna uprava putem interneta ima uvid u izdane račune u stvarnom vremenu. Velika promjena je i što korisnici na stranicama Porezne uprave ili putem SMS-a u bilo kojem trenutku mogu provjeriti je li račun doista fiskaliziran. Ministarstvo financija je nakon uvođenja fiskalnih računa u Republiku Hrvatsku pokrenulo i nagradnu igru pod sloganom „Bez računa se ne računa“ kako bi što više osvijestili građane na nužnost uzimanja računa. Ministarstvo je zapravo na ovaj način u suzbijanje sive ekonomije uključila cjelokupno stanovništvo. Neizdavanjem računa proračun Hrvatske trpi velike štete, čak u milijunskim iznosima. Za sudjelovanje u nagradnoj igri bilo je nužno prikupiti dvadeset fiskalnih računa izdanih od određenog datuma. Od 2013. godine Ministarstvo financija svake godine ponavlja igru kako bi se što je moguće više spriječila utaja poreza.

Kako bi se sama fiskalizacija računa uopće mogla provoditi nužno je posjedovati fiskalnu blagajnu koja mora biti povezana s internetom da bi se svaki izdani račun mogao prijaviti Poreznoj upravi. Izdavanjem računa zapravo se Poreznoj upravi šalju podaci o računu, dok Porezna uprava povratno dostavlja jedinstveni identifikator računa (JIR). Upravo pomoću jedinstvenog identifikatora računa jednostavno se može provjeriti je li račun valjan. Ukoliko dođe do nestanka internetske veze Porezna uprava omogućava da se u roku od 2 dana računi fiskaliziraju.

Prema Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom, obveznik fiskalizacije je „fizička osoba obveznik poreza na dohodak po osnovi samostalne djelatnosti prema odredbama zakona kojim se uređuje porez na dohodak“ te „pravna i fizička osoba koja se smatra obveznikom poreza na dobit prema zakonu kojim se uređuje porez na dobit“ (Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, 2021).

Člankom 9. Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom propisano je da fiskaliziran račun mora sadržavati:

- točno vrijeme izdavanja računa (u satima i minutama)
- oznaku operatera na fiskalnoj blagajni
- oznaku načina plaćanja računa
- jedinstveni identifikator računa
- zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije
- QR kod

8. Rasprava

Porez na dodanu vrijednost relativno je nova, ali ujedno i vrlo značajna vrsta poreza. Naplata PDV-a obavlja se konstantno budući da se njime oporezuje potrošnja. Rijetko tko razmišlja kako kupljeni kruh i mlijeko ili popijena kava u kafiću značajno utječe na proračun države. U Republici Hrvatskoj PDV je već uračunat u cijene proizvoda pa ne razmišljamo koliko smo zapravo izdvojili na porez pri svakodnevnim transakcijama, no provođenjem istraživanja jasno je vidljivo da upravo svakodnevna potrošnja velikim dijelom održava proračun države. Već u počecima 20. stoljeća shvaćalo se koliko oporezivanje potrošnje može doprinijeti prihodima države. U Hrvatskoj je prvi Zakon o porezu na dodanu vrijednost usvojen 1995. godine i od samog početka bilo je jasno da će ovaj oblik poreza imati veliki značaj u prihodima i BDP-u države.

U radu su postavljene dvije hipoteze. Prva hipoteza navodi da je došlo do porasta stope PDV-a nakon što je Hrvatska pristupila Europskoj uniji, no ona je samo djelomično točna. Stopa PDV-a povećana je godinu prije ulaska Hrvatske u Uniju, dakle 2012. godine kada se ona podiže na visokih 25%. No, iako je osnovna stopa povećana prije pristupanja Europskoj uniji, snižena stopa se povećava nakon. Tako je snižena stopa poreza na dodanu vrijednost povećana s 10% na 13%.

Prema drugoj hipotezi, Hrvatska ima jednu od najviših stopa PDV-a u Europskoj uniji i ona se pokazala u potpunosti točnom. Ispred Hrvatske po visini stope PDV-a nalazi se samo Mađarska, no čak i uz višu stopu, Mađarska ima manje prihode od PDV-a od Hrvatske. Također se pretpostavlja da prihodi od PDV-a značajno utječu na proračun države, a isto je u ovome radu i dokazano. Promatrajući prihode države od 2017. godine pa sve do danas jasno je vidljivo da prihodi od poreza prednjače te da prihodi upravo od PDV-a svake godine sve više rastu. Hrvatska je država koja se velikim dijelom oslanja upravo na poreze kako bi ostvarila što pozitivniji proračun. I u usporedbi s cijelom Europskom unijom, Hrvatska ima najviše prihode od poreza na dodanu vrijednost u odnosu na BDP. Potrebno je dodatno napomenuti da Mađarska koja ima višu stopu PDV-a ima za 4% manje prihode od PDV-a u odnosu na BDP od Hrvatske.

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju dolazi do mnogobrojnih promjena. Hrvatska postaje dijelom veće zajednice te se svi zakoni, pa tako i Zakon o porezu na dodanu vrijednost, baziraju upravo na direktivama EU. Dolazi do značajne promjene u dosadašnjem shvaćanju uvoza i izvoza. Naime, unutar granica Europske unije nema carinske kontrole pa su se pojmovi uvoz i

izvoz ograničili na treće zemlje, odnosno zemlje koje nisu članice Europske unije. Velika promjena bila je i uvođenje fiskalizacije, promjena koja je prilično umanjila takozvanu sivu ekonomiju.

Kako je i prikazano u ranijim dijelovima rada, prihodi od poreza na dodanu vrijednost iz godine u godinu sve više rastu. Iz proračuna Republike Hrvatske jasno je vidljivo kako se država značajno oslanja na porezne prihode te se u bližoj budućnosti ne vidi promjena. Projekcije za sljedeće dvije godine govore o još većim poreznim prihodima. Svjedoci smo trenutačne velike inflacije te je uz porast cijena hrane i energenata u potpunosti očekivan i porast prihoda od ubiranja poreza na dodanu vrijednost.

9. Zaključak

Počeci oporezivanja sežu još u daleku prošlost, no od 1. svjetskog rata doživljavaju procvat. Od tada pa sve do danas, porezi nikada nisu nestali, dapače postali su jedni od najvažnijih prihoda država te ne postoji država koja ih ne koristi. Promatrajući ovaj rad u cijelosti, jasno je vidljiva važnost upravo poreza na dodanu vrijednost. PDV je porez na potrošnju, plaća se prilikom većine obavljenih transakcija te je stoga i razumljiva njegova značajnost, ne samo za Hrvatsku, već i za sve zemlje koje ga koriste.

Cilj samoga rada bio je analizirati porez na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj, što je i učinjeno analiziranjem ne samo važnosti PDV-a u Hrvatskoj, već i u usporedbi s Europskom unijom i promjenama koje su članstvom nastupile.

Republika Hrvatska već je nakon osamostaljenja krenula s usklađivanjem Zakona o porezu na dodanu vrijednost sa tzv. Šestom Direktivom budući da je od samog početka stvaranja države plan bio postati članicom Europske unije. 2013. godine taj se cilj i ostvario što je dovelo do mnogobrojnih promjena kako u samoj terminologiji tako i u primjeni prilikom oporezivanja.

Na kraju, moguće je zaključiti da je porez na dodanu vrijednost oblik poreza od velikog značaja za Republiku Hrvatsku. Važan je to proračunski prihod koji će se prema svim pretpostavkama u budućnosti samo povećavati. Članstvo u Europskoj uniji značajno je utjecalo na turizam u Hrvatskoj, a posljedično i na potrošnju, a uz trenutnu inflaciju i povećanje cijena pozitivne prognoze za sljedećih nekoliko godina ne trebaju čuditi.

Literatura

1. Avalara (2021.). 2021 European Union VAT rates. Dostupno na: <https://www.avalara.com/vatlive/en/vat-rates/european-vat-rates.html> [pristupljeno 12.07.2021.].
2. Batalić, I. (2019.). Porezni sustav RH. Split: Ekonomski fakultet Split.
3. Gagić, M. (2016.). Harmoniziranost poreza na dodanu vrijednost u RH sa zahtjevima EU. Dostupno na: <https://repositorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst%3A113/datastream/PDF/view> [pristupljeno: 08.07.2021.].
4. Hrvatska obrtnička komora (2021.). Koje su stope poreza na dodanu vrijednost? Dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/c_porezi_i_carine/c3_pdv/koje_su_stope_poreza_na_dodanu_vrijednost [pristupljeno 14.07.2021.].
5. Jelčić, B. (2001.). Javne financije, Zagreb: RRiF plus.
6. Jelčić, B., Jelčić, B. (1998.). Porezni sustav i porezna politika. Zagreb: Informator.
7. Kalčić, R., (2013.). Porez na dodanu vrijednost u Europskoj Uniji. Dostupno na: <https://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2013/5/kalcic.pdf> [pristupljeno 11.07.2021.].
8. Korda, A (2016.). A znate li vi kako se puni državni proračun? Dostupno na: <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/a-znate-li-vi-kako-se-puni-drzavni-proracun-20160229> [pristupljeno 14.07.2021.].
9. Ministarstvo gospodarstva (2021.). Porez na dodanu vrijednost nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji. Dostupno na: <https://www.mingo.hr/public/documents/92-vodic-pdv-lowreswebfinal.pdf> [pristupljeno 11.07.2021.]
10. Poldrugač, S. (2016.). Porez na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj prije i poslije ulaska u Europsku uniju. Gospić: Veleučilište Nikola Tesla.
11. Porezna uprava (2021.). Zakon o porezu na dodanu vrijednost. Dostupno na: https://www.poreznauprava.hr/HR_porezni_sustav/_layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=pro1467 [pristupljeno 10.09.2022.].

12. Skukan, I. (2015.). Pdv u Republici Hrvatskoj. Dostupno na:
<https://repozitorij.vuka.hr/islandora/object/vuka:558> [pristupljeno 08.07.2021.].
13. Štefančić, I. (2016.). Porez na dodanu vrijednost u Republici Hrvatskoj. Zaprješić:
Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprješić.
14. Taxfoundation.org (2022.). 2022 VAT Rates in Europe. Dostupno na:
<https://taxfoundation.org/publications/value-added-tax-rates-vat-by-country/> [pristupljeno
16.09.2022.]
15. Zakon.hr (2017.). Zakon o lokalnim porezima. Dostupno na:
<https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> [pristupljeno 13.07.2021.].
16. Zakon.hr (2021.). Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom. Dostupno na:
<https://www.zakon.hr/z/548/Zakon-o-fiskalizaciji-u-prometu-gotovinom> [pristupljeno
12.09.2022.].

Popis tablica

Tablica 1: Porezni sustav Republike Hrvatske.....	6
Tablica 2: Predmet oporezivanja i porezna osnovica.....	11
Tablica 3. Stope PDV-a.....	12
Tablica 4: Stope PDV-a.....	13
Tablica 5: Promjene stope PDV-a.....	14
Tablica 6: Prihod od PDV-a u razdoblju od 2017. do 2021.....	15
Tablica 7: Projekcije za 2022., 2023. i 2024.....	15
Tablica 8: Stope PDV-a u Europskoj uniji.....	18
Tablica 9: Međustope i snižene stope PDV-a u Europskoj uniji.....	19
Tablica 10: Odnos BDP-a i PDV-a	21
Tablica 11: Promjena u terminologiji.....	22
Tablica 12: Carinsko područje Europske unije	23
Tablica 13: Necarinsko područje Europske unije	23
Tablica 14: Promjene prilikom uvoza i izvoza.....	24
Tablica 15: PDV identifikacijski brojevi	26

Popis slika

Slika 1: Karakteristike poreza 5

Slika 2: Podjela poreza 7